

Izhaja
v ponedeljek, sredo
in petek.

Stane mesečno Din 7.—
za inozemstvo Din 20.—.
Ponamezna številka
1 Din.

Račun poštno-čkovnega
zavoda števil. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo
in upravnništvo:
Celje

Strossmayerjeva ulica 1
pritličje.

Rokopisov ne vračamo.

Oglaš po tarifu.

Telefon int. števil. 65.

ISKRENO POZDRAVLJENI, BRATJE NAŠI IN VODITELJI!

V CELJU, 26. oktobra 1928.

Narodno Celje si šteje v posebno čast, da Vas more v nedeljo, bratje naši in voditelji, sprejeti z vso iskrenostjo in ljubeznijo kot reprezentante vseh onih Hrvatov, Srbov in Slovencev, ki si žele, da bodi skupna naša jugo-

slovanska domovina močna na zunaj, bogata in srečna na znotraj! Pozdravljen stari naš drug in voditelj Svetožar, pozdravljen dr. Maček, prvak hrvatskega kmečkega naroda, pozdravljena prvoboritelj kmečke demokracije v Sloveniji!

Dr. Vladko Maček

Po naših željah in mislih bodi tudi nedeljska manifestacija Kmetško - demokratske koalicije v Celju dokaz naše moči in borbenosti in globoke odločnosti, da izvojimo težko borbo, ki se nam je vsilila, za boljšo bodočnost našega naroda, do konca. Ako smo trdno verjeli pred 25. letmi, ko smo slovenski Celjani z mnogimi tisoči narodnega našega kmečkega ljudstva protestirali pod globokim utisom hrvatskih govornikov proti okrutnemu Khuenu-

Svetožar Pribičević

Hedervaryju, da bode i hrvatski i naš narod svoji državi toliko bolj upamo, da dosežemo rešen tujih nasilnikov, lahko danes, v narodni svoj cilj!

Dr. Gregor Žerjav

In ta je: močna država Hrvatov, Srbov in Slovencev na zunaj, država, ki bode segala od Trsta in Kotora do Varne in Lozengrada.. Neizmerna je škoda, da sta pod roko političnih nasprotnikov legla v prezgodnji grob moža, ki sta hotela ves ta jugoslovanski kmečki narod združiti v jedno celoto, veliki naš Stjepan Radić in Bulgar Stambulijski. Dolžnost je njunih učencev in prijateljev, da započeto

Dr. Albert Kramer

delo nadaljujejo, da ne rešijo le zaslužjenih bratov v Primorju in na Koroškem, temveč da privabijo v naš bratski krog tudi Bulgare ...

Da se povdarja ta misel na manifestacijah KDK in da se naši vodje izražajo pozitivno glede razmerja in zvez do ostalih slovanskih narodov.

se jim šteje tu na slovenskem Štajerju, kjer so se vedno bili trdi, okrutni narodni boji proti nemškemu tujcu in je bilo vedno mnogo slovanskega čutenja, v posebno zaslugo.

Naš cilj na znotraj: kaj bi še ponavljali! Kvečjemu, da znova povemo narodu, tudi tistemu delu, ki stoji pod vplivom, pravilnejše, pod terorjem hegemonistov, da naše delo ni razdiralno, ono je pozitivno. Naše kmečko ljudstvo ni revolucionarno, ono je delavno, ono ve ločiti dobro od slabega. Vrednote, ki so se pridobile tekom 10 let našega skupnega državnega življenja, želimo ohraniti, kar je pa slabega, s korenino vred odstraniti. Mi hočemo predvsem garancije za nepristransko, točno in neko-

ruptno državno upravo — in naj se potem ista doseže katerikoli potem, z revizijo ustave, z uvedbo širokih samouprav po takozvanih historičnih pokrajinah — ali kakorkoli. Kar se nas Slovencev posebej tiče, bi najbrž niti ne gledali toliko na formo kolikor na vsebino. Mi gospodarsko poginjamo! Industrija, obrt, trgovina stoji, armada brezdelnih je vsak dan večja, kmečki pridelki nimajo cene... Ni kriva država vsega, res je; tudi ne mislimo, da bi morala samo država skrbeti za vsacega posameznika. Ali če vidimo zginjati milijone in milijarde, če vidimo samopašnost in korupcijo, lenobo in neznanje tam, kjer bi se lahko pomagalo, potem ni čuda, da se oglašamo in zahtevamo remeduro! Ta naš

klic ponavljajo za nami deset- in desettisoči volilcev v Sloveniji. Mera je polna! Tu ne pomaga niti klerikalni teror, niti grožnje, niti obrekovanje: naši ljudje čutijo, da tako ne more in ne sme iti — in odtod vsak dan se množeče vrste somišljenikov.

Hvaležni smo bratom Hrvatom, da so se postavili na čelo onim, ki žele in se borijo za ozdravitev razmer v državi. Kakor jim pomagajo Srbi v vseh prečanskih krajih in celo onkraj Save, tako jim hočemo pomagati pri tem velikem delu mi Slovenci, pa naj smo kmetje ali meščani. Bodi to delo kronano z uspehom!

Še enkrat pristrčno pozdravljeni, bratje in voditelji!

TABOR V ŽALCU.

6. septembra 1928 je minilo 60 let, kar se je vršil znamenit slovenski »tabor« v Žalcu. Govorilo in pisalo se je letos ponovno, da se misli ta obletnica slovesno praznovati. Nekateri so nasvetovali nepolično, samo kulturno proslavo, drugi so bili za to, da bi se tudi letos za šestdesetletnico sklicalo v Žalcu veliko politično zborovanje, pravi ponovni »tabor« Kmetско-demokratske koalicije, ki je sedaj tod prva nositeljica naše narodne misli. Končno so Žalčani sami svetovali, naj bi se ta »tabor« vršil v Celju, kar je deloma povzročilo veliko nedeljsko manifestacijo Kmetско-demokratske koalicije v Celju. Morda bode primerno, ako bomo dali ob tej priliki besedo ranjkemu slovenskemu rodoljubu dr. Josipu Vošnjaku, predsedniku žalskega tabora, ki piše v svojih »Spominih« sledeče o taborih vobče ter o žalskem taboru posebej:

»Slovenski tabori! Kadar se spominjam te najkrajše dobe naše narodne zgodovine, širi se mi srce od radosti in vselej na novo preživim ure vzvišenega narodnega navdušenja, katero je takrat prešinjalo govornike in tudi v prostem narodu vzplamtevalo, da je res v takih trenutkih pripravljen bil vse žrtvovati za svoje narodne pravice. Tu je stala na odrih posvetna in duhovna inteligenca v nerušeni ednosti, združena v bratovski ljubezni, pred odrom pa na tisoče in tisoče mož in tudi žen, ki so vsi napeto poslušali govornike in jim pritrjevali z glasnimi klici. In ideje, tu izrečene, so se širile od hiše do hiše in dotedaj nevedno ljudstvo je začelo samo sebe spoznavati in čutiti krivice, ki se mu gode. Stoinstoletna sužnost je bila zamorila v njem vsako samozavest in apatično se je vdajalo svoji usodi. Vso gospodo je dotlej glišalo le nemški govoriti, iz uradov je dobivalo le nemške spise. In zdaj naenkrat je videlo na odru doktorje in profesorje, meščane in tržane, sploh moške vsakega stanu, ki so govorili k njemu v njegovem jeziku, le čistejšem in gladkejšem, ne popačenem po nemščinah. Govorili so mu o splošnih človeških in narodnih pravicah in zdaj je šele prav spoznalo krivice, ki se mu gode.

Žal, da je ta doba tako kmalu bila prekinjena od vladajočih faktorjev, ki so se ustrašili rastoče slovenske zavednosti. Po ukazu Nemcev in Madžarov so takoj drugo leto začeli prepovedovati vse tabore, dasi bi se po zakonu o društvih bili morali dovoljevati.

»Srečni izid ljutomerskega tabora nas je izpodbudil, da smo sklenili sklicati tabor v Savinjski dolini in sicer na dan 6. septembra v Žalec. Vabilo na tabor je podpisalo kakih 60 zaupnih mož, izmed katerih, če sedaj (1904) pregledam imena, žive samo še dr. Gustav Ipavc, dr. Janko Serbec, Andrej Elsbacher, trgovec na Laškem in Anton Goričar v Mozirju.

Tabor v Žalcu je bil za vižmarskim najštevilnejši; cenili smo zbrano ljudstvo na 15.000 oseb. Iz Ljubljane se je pripeljalo okrog 60 članov »Sokola«. Prišlo je še mnogo drugih rodoljubov iz Ljubljane, z vsega Kranjskega, s Koroškega in iz vseh daljnih in bližnjih krajev Štajerskega. Zastopana je bila res takrat v Žalcu vsa Slovenija. Nad 2000 je bilo samo omikanih Slo-

Kmetско-demokratska koalicija

bo priredila v nedeljo 28. oktobra ob pol 3. uri popoldne v veliki dvorani Celjskega doma v Celju

manifestacijski zbor

Na zboru bosta govorila voditelja Kmetско-demokratske koalicije dr. Vladko Maček in Svetozar Pribičević ter drugi poslanci KDK. Somišljeniki, pridite v velikem številu manifestirat za močno državo enakopravnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, za dobro in čisto upravo, za odstranitev korupcije in policijskega režima ter svobodne volitve!

Živela Kmetско-demokratska koalicija!

vencev navzočnih. Več kakor 100 velikih voz se je popoldne z raznimi zastavami, na čelu jim banderij 12 konjenikov, peljalo iz Celja do Žalca, kamor so do treh popoldne vedno nove vrste z zastavami, trakovi in smrečjem krašenih vozov dohajale. Vseh skupaj je bilo čez 400 vozov.

Ivan Žuža, poznejši deželni poslanec, pozdravil je taborite s Hermanovim geslom: »Bog kliče; Slavjani, predolgo tlačeni, stopajo čvrsto med svet na svoje slavno mesto« in nasvetoval je za predsednika mene, ki sem si za zapisnikarja naprosil Tomšiča in Jurčiča.

Dr. Ploj zahteva vpeljavo slovenščine v urade: »Na noge Slovenci, pokažimo, da hočemo gospodariti biti v deželi, katero smo prejeli od svojih očetov! Da bi naša beseda v zapečku čepela, nemškutarija pa se ošabno šopirila, tega ne smemo dopuščati, sicer nismo vredni biti Slovenci. V naše urade mora slovenščina na prvo mesto. (Dolgotrajni klici: »To mora biti!«) Cesar sam je podpisal ustavo in s tem tudi podpisal ravnopravnost našega jezika. Izrečite torej, da je vaša sveta volja, da se naj na slovenski zemlji slovensko uraduje in pisari.« (Obširno pritrjevanje.)

Dr. Zarnik: »Zemlja slovenska je zemlja sveta. Zadnji ostanek je onega velikega slovenskega posestva, katero se je nekdanj raztezalo čez Gradec, Dunaj, Tirole, katerega pa smo izgubili dve tretjini, tako da imamo sedaj svojo granico že pri Muri. Zadnji svesti ostanek je, kar še imamo, držati ga moramo z vsemi močmi, da ne bode nekdanj naši otroci rekli: »Naši očetje so nam pripravili lepo deželo, ker jim ni bilo mar zanjo. Do zdaj smo se le vedli kakor pohlevni colnar, ki se pri vratih ni upal proti nebu pogledati, pred velikim oltarjem pa se šopirijo in bahačijo narodni nasprotniki. O biblijskem colnarju beremo, da je opravičen šel iz templja, farizej pa ne. Tako mora postati tudi pri nas. Mi smo nosili preponižno klobuček pod pazduho, klanjali se tujcu, ki se je od naših žuljev redil, medtem ko je moral domači sin po tujih deželah iskati piclega živča ali pa se je uvrstil med nemškutarje in je z njimi v en rog trobil. Znana vam je basen o medvedu, ki se je med ljudmi v sužnosti plesati naučil in je potem hotel te umetnosti tudi druge medvede naučiti, ko je ušel iz sužnosti. Medvedu pa so mu odgovorili: Beži, svoje umetnosti si se naučil v sužnosti, ne maramo je. Ali bomo mi zaostali za svobodnimi medvedi?« (Velik smeh in klici: Ne bomo plesali po tuje!)

Dr. Razlag govori potem o potrebi

slovenskih kmetijskih šol. Božidar Raič o šolskem vprašanju: »Šola je neka vsemogojnost in ako je rekel stari modrijan Arhimed: Dajte mi prostor zunaj zemlje in jaz jo bom iz njenih tečajev vzdignil, smemo mi reči: Dajte nam narodne šole in to bo tisti prostorček, iz katerega si bomo ravnopravnost pridobili, nemškutarijo vzdignili iz tečajev. Naše nižje šole so le kukavice, ki so slavčevu petje zatirale. Ko bi naš jezik gospodoval po srednjih šolah, ne bi dobivali tujci najboljših in najvišjih služb med nami, dobivali bi jih naš ljudje, ki bi imeli srce in glavo za nas.«

Nazadnje je bilo meni naloženo govoriti o »zedinjeni Sloveniji«, katero prepričevalno zagovarjati je pač bila lahka stvar; a do izpolnitve te naše idealne zahteve se tudi do današnjega dne nismo približali niti za en korak.

Z žalskim taborom je bilo za leto 1868. zaključeno taborovanje na Štajerskem...«

»Država se more različno organizirati v raznih pokrajinah...«

Današnje »Novosti« (zagrebške) poročajo: Zadnje seje poslanskega kluba KDK v Zagrebu so se korporativno udeležili tudi vsi slovenski poslanci, predstavniki naprednih Slovencev, in to dr. Gregor Žerjav, dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj, dr. Ljudevit Pivko in Ivan Urek, kateri so se zelo zadovoljni z velikim shodom v Sisku in s sejo poslanskega kluba KDK v Zagrebu vrnili domu. Ker se je ob tej priliki v Zagrebu govorilo o mnogih važnih in aktualnih političnih vprašanjih, se je naš dopisnik obrnil radi obveščanja na dr. Gregorja Žerjava, bivšega ministra in poslanca iz ljubljanskega okrožja, znanega načelnega politika. Na vprašanje, koliko je resnice na časopisnih vesteh, da bo KDK naslovila na kralja posebno adresu, je dr. Žerjav odgovoril:

»Na seji poslanskega kluba KDK v Zagrebu ni bilo niti predloga niti razprave o kaki adresi ali apelu na Nj. Vel. kralja. Mislim, da bi bil tak apel depaširan in bi se mogel vrhu tega napačno tolmačiti. Vidite, v Sisku ni nihče rekel, da KDK ne bi želela inicijative krone. Če pa bi mi sklenili apel na krono, bi se zopet našli ljudje, ki bi rekli: E, pa to je pritisli! Zato mislim, da je za nas najbolje, da ne stavimo več nikakih zahtev. To velja tudi za razpust sedanje Narodne skupščine. Vsakdo ve, da mi tja ne moremo več nazaj. Zato razpust Narodne skupščine ni nikak pogoj, marveč znači odstraniti s proge oviro, ki onemogoča promet. Če bi bila julija meseca

sestavljena nevtralna vlada, bi imeli danes lahko že novo skupščino. Toda bolj se je verjelo onim, ki se boje svobodnih volitev. Od zgoraj je delalo vse v korist ekstremnih elementov. Sedaj pa oni, ki so na vladi in ki imajo v rokah oblast, zopet pravijo: pustite nas še do spomladi, potem bo bolje! Izvrstni proroki! Vsak dan po 20. juniju je menda bolje in do spomladi bo nastala prekrasna atmosfera, najugodnejše gospodarske prilike! Če se ljudem, ki so interesirani na tem, da ostane sedanje stanje, veruje vse, nam pa ničesar, kaj hočemo potem drugega, kakor da se še bolj umaknemo in se zanašamo v svojo lastno moč.«

Toda predstavniki četverne koalicije so vendar izjavili g. Milošu Savčiču, da tudi oni žele sporazuma?

»To govore vsi že od leta 1924.«, je odgovoril dr. Žerjav. »Reči: 'hočem sporazum', ne pomeni ničesar več kakor če se reče: Dober dan! Da, še več: reči, da se hoče decentralizacijo, široke samouprave, v sedanjem času ni nič drugega kakor cenena fraza. To je tisti takozvani sporazum iz leta 1924. in 1925. Danes je potrebno mnogo več!«

Kaj mi lahko poveste po zadnji seji poslanskega kluba KDK?

»Zadovoljni smo z notranjim razvojem v KDK. Začeli smo se zelo lepo razgovarjati o naših načelnih naziranjih glede državne ureditve. Mislim, da ne izdam nobene tajnosti, če povem, da se želi konkretizirati načela naše znane deklaracije od 1. avgusta t. l. Kar smo 1. avgusta v Zagrebu podpisali, četudi se je nekaterim zdelo preširoko, je bil velik korak. Upoštevajoč, da se je zlasti SDS doslej predbacivalo doktrinarstvo v politiki, mislim, da je treba poudariti, da naših skupnih pogledov na revizijo ustave ne želimo konkretizirati s stališča doktrine. S tem je v zvezi mišljenje, da ni potrebna ureditev države v vseh njenih delih po enem modelu, marveč da obstoja možnost, da se državna moč organizira za razne dele države različno po stvarnem delokrogu in teritorialnem obsegu, če to zahtevajo praktične potrebe in narod sam. Več o tem zaenkrat ne morem povedati.«

Končno je dr. Žerjav potrdil kot pravilno, da se bo SDS v skupni fronti borila do kraja. »Ali želimo, da se borimo na temelju v vseh podrobnostih izenačenega naziranja.«

Nova zanimiva odkritja iz preiskave o umoru Cirila Hristovića na Jesenicah.

Preiskava o umoru visokošolca Cirila Hristovića iz Beograda na Jesenicah, je dovela do senzacionalnih razkritij. V nedeljo so Hristovića pokopali na Jesenicah z njegovo obleko vred. Čim je za to zvedela beograjska policija, je odredila takojšnjo ekshumacijo njegovega trupla, ki je bila dejanski izvršena v ponedeljek med 19. in 20. uro v največji tajnosti. Ko so pregledali suknjič umorjenega študenta, so našli pod podlogami, zlasti na ramenih, na oprsju in gornjih delih rokavov vstih celo vrsto listin, pisanih na takozvanem nešumečem papirju (mehaki, pergamentu podobni papir). Med temi listinami je bil tudi nekaj proskripcijski seznam oseb, ki bi jih moral Ciril Hristović in še nekateri drugi njegovi tovariši umoriti. Med drugim bi se moral izvršiti aten-

tat na kralja Aleksandra, na ministrskega predsednika dr. Korošca, na Svetožarja Pribečevića in dr. Vladimira Mačka. Iz korespondence, ki so jo našli v suknjiču umorjenega, na njegovem stanovanju v Beogradu in pri neki njegovi beograjski ljubici, je dalje razvidno, da so nameravali makedonski revolucionarji s temi atentati izzvati v Jugoslaviji kar največjo zmedo, ki bi jo potem izkoristili za svoje politične namene in načrte. Računali so s tem, da bi umor Pribečevića in dr. Mačka še bolj povečal razdor med Beogradom in Zagrebom in dovedel končno do takih komplikacij, ki bi imele za posledico razpad Jugoslavije. To zmedo bi potem makedonska revolucionarna organizacija izkoristila za to, da bi odcepila od Jugoslavije Makedonijo in jo priključila Bolgarski.

Kdo je pravzaprav umoril Hristovića, še vedno ni dognano. Govori se, da je morilec najbrže neki Milošević iz Beograda, ki je tamkaj znan kot komunist, obenem pa je osumljen, da je zaupnik makedonske revolucionarne organizacije v Sofiji. Beograjska policija je dognala le toliko, da se je Mi-

Naš novi roman ,Oče Kondelik in ženin Vejvara'

češki spisal Ignát Herrmann, poslovenil že rajaki Stanko Svetina. Ta družinski, z zdravim humorjem prepleteni roman bode našim čitateljem, odnosno čitateljicam nad vse ugajal. Roman ponatiskujemo v našem listu drugič in ga nameravamo izdati tudi v knjigi.

Zvezna tiskarna kot lastnica „NOVE DOBE“ v Celju.

loševič po dogodku na Jesenicah mučil v Beogradu in takoj nato neznankam izginil.

Podrobnosti preiskave čuvajo policijske oblasti še vedno v največji tajnosti. Vendar pa zatrjuje beograjska policija, da je preiskava o umoru študenta Cirila Hristovića na Jesenicah odkrila velikopotezno zaroto in da bodo v kratkem sledile še nadaljne senzacionalne aretacije.

Narodnem domu, v bivših prostorih Narodne čitalnice.

d Krajevni ogledi radi regulacije Savinje in njenih dotokov. Oblastni odbor mariborske oblasti je vložil projekt, po katerem naj se regulirajo: 1. Savinja od kd 23.684 do km 27.630, to je od Grenadirjeve brvi pod Celjem do Kristininega dvora nad Celjem. 2. Voglajna od izliva v Savinjo v dolžini 2,34 km do vtoka Hudinje. 3. Koprivnica od izliva v Voglajno v dolžini 2,7 km do Ribizlovega posestva. 4. Sušnica od izliva v Savinjo v dolžini 1,7 km na Lavi. 5. Ložnica od izliva v Savinjo v dolžini 1,4 km do pod Joštov mlin. Projekt določa izbagrovanje rečne kinete in zgradbo nižjih obrežnih nasipov. Trase projektiranih regulacij se vseskozi prilagode obstoječim strugam in obrežnim črtam. Krajevni pregled in obravnavo o teh projektih je celjski okrajni glavar razpisal po pooblastilu mariborskega velikega župana a 3. in 4. december 1928 za regulacijo Savinje, za 5. december za regulacijo Ložnice in Sušnice ter za 6. december za regulacijo Koprivnice in Voglajne.

d Snaženje uradnih prostorov na celjskem magistratu, ki je bilo določeno na ponedeljek in torek dne 5. in 6. novembra, se preloži na ponedeljek, dne 12. novembra popoldne in torek, dne 13. novembra cel dan. Stranke, ki so za ta čas povabljeni na mestni magistrat, se naj oglašajo v sredo, dne 14. novembra ob navadnih uradnih urah.

d Svetovni praznik varčevanja se letos dne 31. oktobra prvič vrši. Društvo, ne pri nas, se bodo ob tej priliki vršila javna predavanja po družtvih in po šolah in se bode vršila tudi na druge načine javna propaganda za varčevanje. Naš narod sicer v izdatni meri varčuje, saj odtod izvira tudi koraj ves denar, ki dela po denarnih zavodih v proseh našega gospodarstva, vendar pa je to še vedno premalo. Pomagati bi morala še šola, stariši in gospodarji doma, podjetniki in drugi činitelji, osobito denarni zavodi vseh vrst sami. Avstrijski Nemci in Čehi so imeli v tej smeri pred vojno celo propagandno organizacijo za varčevanje. Eno ali drugo bi se nedvomno dalo ustvariti tudi pri nas.

d Kuhanje piva po Savinjski dolini. »Slov. Gospodar« je še-le sedaj zvedel, da so »razglašene visoke kazni za one, ki bi doma kuhali pivo«. Kdo je te kazni razglasil, »Slov. Gosp.« seveda ni znano. Informiral se je bojda pri velikem županu, tam pa da o tem ni nič znanega, pač pa da je »nekaj drugega zanimivega« zvedel, namreč, da so si to prepoved izposlovali njegovi — politični nasprotniki, da jo uporabijo proti — kmetom in SLS. — Ta notica je prava slika klerikalnega jezuitstva. Gotovo je prvič, da so gospodarjevi to zadevo s protestom vred že zdavnaj čitali v naših listih. Drugič morajo vedeti, da so ta razglas izdale finančne oblasti in ne politične. Tretjič bi jim bili najbrže to tudi na velikem županstvu povedali, če bi za to sploh vprašali. — Nauk: ker je SLS na vladi, bi lahko umik te prepovedi izposlovala. Toda tega noče ali vkljub svoji vsemoččnosti ne more storiti — in za to naj bodo krivi »nasprotniki«. Tako res morejo lagati samo ljudje, ki toliko govore o krščanski morali!

d Ekshumacija. V petek, dne 26. t. m. se je izvršila na celjskem mestnem pokopališču ekshumacija trupla lani umrlega meščanske - šolskega ravnatelja v p. gosp. Stjepana Kovačevića. Truplo prepeljejo v Zagreb.

d Iz celjske policijske kronike. Iz gub. a. Lesni trgovec g. Ivan Brinovec iz Celja je izgubil dne 22. ali 23. t. m. med vožnjo z avtomobilom na progi Celje—Rogatec—Poljčane—Kopljice—Celje—Gomilsko—Celje dvojne rezervnih koles s pnevmatikama znamke »Michelin«, vrednih 3.000 Din. — Pes se je zatekel K. g. Ivanu Klinecu na Miklavškem hribu se je te dni zatekel mlad srednjevelik pes črne in temnorjave barve. Nahaaja se v oskrbi pri g. Klinecu.

d Umrl je v petek, dne 26. t. m. v javni bolnici v Celju neki Janez Pavlin. Umrl je kmalu po prevozu v bolnico. Natančnejši osebni podatki doslej niso znani.

d Nočno lekarniško službo v Celju ima od sobote, dne 27. t. m. do petka, dne 2. novembra lekarna Pri križu na Cankarjevi cesti.

Domače vesti.

d Za nedeljsko manifestacijo Kmet-sko-demokratske koalicije dajemo še sledeča navodila: 1. Oba predsednika KDK dr. V. Maček in Svetožar Pribečević se pripeljeta v Celje v nedeljo z zagrebškim brzovlakom ob ¼2. Prosimo svoje somišljenike in prijatelje, da bi se mnogoštevilno udeležili sprejema na kolodvoru. — 2. Reditelji so naprošeni, da se zberejo ob 1. uri radi podrobnih navodil v mali dvorani »Celjskega doma«. — 3. Priporočljivo je, da se ženstvo poda na galerijo, kjer bo več prostora kot v dvorani sami.

d Klišeja za sliko g. Ivana Pučija žal nismo mogli v Ljubljani dobiti, vsled česar je slika izostala.

d Dva jubileja obhaja gosp. Josip Smertnik, ravnatelj Celjske posojilnice. 20. oktobra je poteklo 30 let, kar z vnejo in uspehom deluje v svojem zavodu in obenem tudi v najljubšem njegovem delokrogu, pri celjskem »Sokolu«. 1. novembra bo pa obhajal svojo petdesetletnico. Naše iskrene čestitke!

d Južnoštajerska hranilnica v Celju se bode prenesla okrog Novega leta v Maribor, dočim ostane v Celju samo podružnica. Kakor smo poleti poročali, je sklenila mariborska oblastna skupščina, da ustanovi posebno oblastno hranilnico in da prevzame v ta namen Južnoštajersko hranilnico v Celju. Okrajni zastopi Šoštanj, Gornji grad, Vransko, Šmarje in Sevnica, ki so svoj čas to hranilnico ustanovili in so za njo jamčili, dobe 200.000 dinarjev odškodnine, kar je po splošni sodbi mnogo premalo. Vprašanje je tudi, ali so sploh smeli gerenti na tako nizko odkupnino pristati. O oddaji okraj-

nega premoženja bi pač smel odločati el pravilno izvoljen okrajni zastop.

d Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek 29. t. m. predava g. Ludvik Fajgel, šef telef. sekcije, v risalnici deš. mešč. šole o radiofoniji. Predavanje bo gotovo prav zanimivo, ker bo združeno z radio-koncertom. Vstop dovoljen tudi nečlanom. Ponovno opozarjamo, da bo g. predavatelj imel tečaj v mesecu novembru za tiste, ki se zanimajo za radio. Vpisovanje se vrši po predavanju.

d Kongres Jugoslovenskega Šumarskega Udruženja, ki bi se imel vršiti dne 28. oktobra in naslednje dni, je ponovno odgojen.

d Proslava 10-letnice Čehoslovaške v Celju. Čehosl. Jugosl. Liga v Celju priredi skupno s Sokolskim društvom v Celju ob priliki proslave 10-letnice Čehoslovaške v soboto, dne 27. oktobra t. l. ob 20. uri v društveni sobi nad veliko dvorano Celjskega doma predavanje o borbi Čehoslovaške za osvobodjenje. Predava g. profesor Orožen. Vabimo in pozivamo vse celjsko narodno občinstvo, da se tega predavanja polnoštevilno udeleži. Vstop v društveno sobo skozi glavni vhod.

d Gg. obrtnim mojstrom na znanje! Glasom odloka velikega župana mariborske oblasti z dne 16. oktobra 1928, P. br. 6.025/1-28 trajajo letošnje počitnice o Vseh svetih na vseh (tako tudi na obrtnih nadalj. šolah) od 1. do vštete 4. novembra 1928, vsled česar odpade nedeljski pouk 4. novembra t. l. — Vodstvo šole.

d Celjsko godbeno društvo ima svoj občni zbor v soboto ob 8. uri zvečer v

Oče Kondelik in ženin Vejvara

Češki spisal Ignát Herrmann.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

Mojster Kondelik! Skoro cela Praga ve že davno, da je ta mož sobni slikar. Vendar ne kak popolnoma navaden mazač, ampak slikar, kateremu je mar njegovo poštenje, ki se ima za kos umetnika, ko pozna »sloge« — skratka slikar, ki zna nekaj naslikati! —

Zgodovina rodbine Kondelikov je podobna zgodovini sto in sto malih in manjših obrtnikov, ki so naseljeni v Pragi.

Narodil se je neke na kmetih, izučil se tam in je prišel približno pred tridesetimi leti skozi Poriška vrata* v Prago kot mlad, suh rokodelce, z zeleno culo pod pazduho, na hrbtu kožnato torbo in v nji skrbno shranjena spričevala. Šel je »vandrat« — in v Pragi se je njegovo »vandranje« končalo. Našel je delo, slikal je neprenehoma kakor rabelj, štedil desetice in goldinarje, lepo se je napravil, imel je odprte oči in tudi ušesa, profitiral je nekaj od tovarišev z istim poklicem, ki so imeli kos akademije, in je »izpeljal« to skoro bolj nego oni. Bila je v njem sveža, kmečka, razumna kri in imel je mnogo volje in sile za življenje in za delo.

* Porič je predmestje Prage.

Po kakih desetih ali dvajsetih letih je postal »sam svoj« in se je oženil. Obrt mu je šla igrave naprej, prišel je v polno podjetno dobo, in sad njegovega truda je lepa hiša v Celakovskega ulici na Vinogradih. Vendar stanuje sam v Pragi v Ječni ulici. Zakaj postal je praški pristojnik, pozneje meščan, in to je njegov ponos.

»Tam gori« na Vinogradih — se naseli, kadar bode imel »tega« zadosti, ko pojde v pokoj, ko prepusti kakemu drugemu podjetju.

Ni več suh, njegova postava se je na vseh straneh zaokrožila. »pas« je sploh izginil.

Je nekoliko višji nad srednjo velikost, okroglega, zdravordečega obraza. Njegovi lasje, od sedaj »kompletni« — kakor s ponosom večkrat pravi — nek daj kostanjevi, so ljubko očetovalsko zrasli — (melirani, pravi mojster Kondelik) — in kratko ostrženi. Pred nosom krepki, gosti brki, ravno tako »s sivimi namešani«, da povem tako, kakor pravi on, ostalo obličje je vselej kar najskrbnejše obrito.

Je zdrav, blizu petdesetih, vendar kipi v njem življenje še preveč, in ravno to je vzrok gotove, nevljudne misli, skrb — čeprav jo je marljivo odganjal od osebe, ki se včasih zopet in zopet

oglašča. Ne kaže je na zunaj, da bi ne naslikal hudiča na zid, vendar se je ne more odkrižati že nekoliko let, od takrat, ko so mu v parni kopelji prvič povedali, da je njegova teža dospela do devetinosemdesetih kilogramov. Vpira se z vso silo konsekvencam te svoje teže in vendar je v skrbi, da bi ga enkrat »ne zadela kap«.

Rekel sem, da kipi v njem zdravje. Žalibog moram popraviti. Nadleguje ga večkrat »houser« (nahod; »houser« se imenuje češki »gosjak«), ta neprijetna stvar, ki ga obišče dvakrat na leto in ki ga vselej naredi bolnega za par dni.

Mojster Kondelik ve, vsaj misli tako, odkod ima to. Da, ko je še sam »plesal« na teh prokletih lestvah, v sobah z odprtimi okni in vrati, se je ves pótli, nastal je preprih in mraz ga je stresel po hrbtu. Mojster Kondelik si trdno predstavlja, da ima hrbitišče obloženo z nekako mrzlo stvarjo, da sedi tam nekaj kakor porcija žolce — to je ta prokleti »houser«!

Vkljub vsemu temu prezira z zasmehom salicil in piže plzenjsko pivo, Tomaževo in Flekovsko. Bog je oddelil vode od suhe zemlje — in »Bog ve, zakaj je to naredil«, pravi mojster Kondelik — in ne dotakne se vode.

No, to je naš mojster in oče Kondelik.

* * *

Gospa Kondelikova, njegova verna družica, je skoraj za deset let mlajša. Njeno življenje je bilo manj bogato

dogodljajev, sploh — burnih ni bilo nikdar.

Bila je hčer iz »poštene praške rodbine«. To se pravi, oče je bil meščan in je imel »svoje«. Pred leti so morali slikati pri njih in to delo je bilo poverjeno tedaj še mlademu Kondeliku. Kondelik je slikal, gospodična Betka je pokrivala sobno opravo z obrabljenimi rjuhami, s starimi pregrinjali od slamnic in podobnimi preprogami. Od tega časa ni pustil Kondelik Betke iz oči in — kar je še bolj pomenljivo — ni je pustil tudi iz glave.

Kako se je ozirala na njega ona, ko je praskal v sobah s svojim slikarskim orodjem, v zamazani obleki iz hodničnega platna, o tem ni znano nič gotovega. Toda ko je prišel neko nedeljo v praznični obleki z računom za slikanje, ji je bilo, kakor da bi ji padla mrena z oči. Saj to je bil rojen gizdalin! Njenemu očetu se je priljubil Kondelik iz mnogo bolj praktičnih ozirrov. Vsled ljubeznivosti Betičine je postal račun Kondelikov za petak cenejši, kakor je bilo prvotno računano. Čudna usoda! Oče je imel v žepu petak in mojster Kondelik pa po nekoliko daljših obiskih v žepu kačo in ž njo tudi srce in roko Betičino. Betka je imela krasno pomoč in po veseli kopulaciji se je slikalo to tudi mojstru Kondeliku neizmerno veselo. Bilo je za barve in za patrone in mojster je igrave slikal cele hiše.

No da, od tega vsega je že dobrih dvajset let. Ampak bilo je to dvajset

Plašče

Iz dobrega meltona v vseh barvah
285 Din, modernega meltona
sukna 320, 460, 530 Din, veloursa
780 Din, ripas 1350 Din, pliša
1150, 1420 Din, kožo ali v črno
170 do 300 Din, kožo iz obrat-
nike 42 do 300 Din, obleke iz
modnega flanela 90 Din, barhanta
97 do 170 Din, moderne volnene
tkanine 330 Din, kasha 430 Din,
dalje polavilene, svilene in popelin
obleke, moderne bluze, jutranje
obleke, pižame, nogavice, rokavice,
torbice in sploh vsa damsko kon-
fekcijo v najboljši kvaliteti in naj-
cenejše prodaja veletrgovina

R. Stermecki, Celje.

Oglejte si izložbe in ogromno za-
logo. Nakup neprisljen.

d Gasilno društvo v Celju. Tedensko službo ima od nedelje, dne 28. t. m. do sobote, dne 3. novembra III. vod pod poveljstvom g. Edmunda Bandeka. Telefon št. 99.

d Trgater črnine so v kostanjevski okolici končali še le minuli teden. — Grozdje je dozorelo, vendar pa so kazali posamezni mošči le 16 in pol stopinje sladkorja. Nov eviček bo sicer malo rezek, vendar pa večinoma prijetnega in zdravega okusa.

d Mesto venca na grob mrtvemu tovarišu Zdovcu so darovali uslužbenici tvrdke Rakusch za mestne ubožce 350 dinarjev in za rešilni oddelek mestne požarne brambe tudi 350 Din.

d Narasla Drava. Vsled deževja in kopnenja prvega snega po koroških planinah je narasla Drava tudi v naši oblasti že čez poldrugi meter nad normalo. Bati es je povodnji.

d Cene za seno in slamo v Mariboru. V sredo je stalo seno na mariborskem trgu 130—150 Din. detelja 200 in slama 60 Din za 100 kg.

d Živinske cene v Mariboru. Na tor-kov živinski sejm v Mariboru je bilo prignanih 466 glav, med temi 319 krav in 130 volov. Prodanih je bilo 293 glav, med njimi 52 v Avstrijo. Prodajali so se po kilogramu žive teže: pitani volji 7.25—8.50, napol pitani volji 6.50—7, pitani biki 6—7, pitane krave 7.50—8.25, plemenske krave 6 do 7, molzne in breje krave po 5.50 do 6.50, suhe krave 3.75—4.50, mlada živala 7.25—8. — Goveje meso se prodaja po 10—18, teletina po 15—22.50, svinjsko meso 15—30 po kakovosti in komadu.

d Vsako soboto in nedeljo dobre riževe in mesene klobase ter sladke vinske mošt Pekarčan nudi hotel »Beli vol« v Celju. 982

d Na svinjski sejem v Celju so prignali v sredo, dne 24. t. m. okrog 120 svinj. Cene so bile neizpremenjene, prodalo pa se je nekoliko manj, nego običajno.

d Prihodnji mesečni živinski sejm v Celju se vrši v ponedeljek, dne 5. novembra 1928.

d Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bode zgradil v Mariboru veliko stavbo za svoje uradne prostore, za podružnico Delavske zbornice, za ambulatorij ter za fizikalno in čistilno kopališče. Mariborska mestna občina bo dala zemljišče, vodo in plin za gotovo dobo po režijski ceni, elektriko po znižani ceni in subvencijo v slučaju pasivnosti kopališča.

d Vendarle! V mariborskih listih čitamo sedaj, da je mestna občina izdala šoferjem nalog, da ne smejo sprejeti na mestne avtoomnibuse več ko 20 potnikov, 14 sedežev in 6 stojšč. Ali velja to tudi za one mestne avtoomnibuse, ki vozijo izven mesta?

d Telefonsko omrežje se vendar tudi v naši oblasti polagoma razširja. V bližnji bodočnosti dobila telefon kraja Loče in Zreče. Splošna zahteva pa

je, da bi se telefonske pristojbine vsaj v prvem pasu zdatno znižale; država bi pri tem nič ne zgubila, ker bi se telefonski razgovori pomnožili, naročnikom bi pa bilo zelo ustreženo.

d Požar. V Zabovcih pri Ptujju so pogorela hišna in gospodarska poslopja posestnikov Vrabla in Bizjaka. Poleg krme, živeža in raznega gospodarskega orodja so zgorele tudi 3 svinje. Zavarovano je bilo, kot po navadi, le za nizko vsoto.

d Pravilnik za ureditev zdravstvenih okrožij v mariborski oblasti je sprejel mariborski oblastni odbor. Pravilnik se pa ne tiče zdravstvene službe v mestih Mariboru, Celju in Ptujju. Pravilnik predvideva 74 zdravstvenih okrožij za celo mariborsko oblast; v celjskem okraju bi naj bilo 8 zdravstvenih okrožij, v gornjegrajskem 3, konjskem 4, slovenjgraškem 4 in v šmarnskem okraju 7. Vsa mesta okrožnih zdravnikov se v kratkem razpišejo.

d Klub esperantistov v Celju prireja tudi letos tečaj esperantskega jezika za začetnike in one, ki se hočejo izpopolnjevati. Pričetek tečaja in kraj se naznanita v kratkem. Prijave se sprejemajo v knjigarni Goričar & Leskovec na Kralja Petra cesti.

d Sprememba navedbe o odpiranju in zapiranju obratov. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdelal osnutek nove navedbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratov in v ljubljanski oblasti, s katero se bo izmenjala navedba, ki se je uveljavila 8. julija t. l. Osnutek nove navedbe določa v denarnih zavodih, grafičnih, pekarnah in nekaterih drugih obratih 8-urno delo, v špecerijskih, kolonijalnih, delikatesnih in trgovinah z mesanim blagom ter brivnicah 10-urno delo in v vseh ostalih trgovinskih, obrtnih in pisarniških obratih 9-urno delo. Določila o nedeljskem počitku v pekarnah in v trgovinskih obratih na deželi se bodo tudi spremenila. Osnutek navedbe je predložen Delavski zbornici za Slovenijo na mišljenje ter bo navedba po tej izvršeni formalnosti podpisana in uveljavljena.

d V trgovinski register se je vpisala tvrdka Ivan Srebotnjak, trgovina z lesom v Št. Petru v Sav. dolini.

d Iz Vranskega. Zadruga oblačilnih strok je priredila 7-tedenski prikrejevalni tečaj, ki se ga je udeležilo 30 krojačev in šivilj. Tečaj je vodil prikrejevalni učitelj g. A. Knafelj. V nedeljo, 14. t. m. je bil tečaj zaključen ter so bili izdelki razstavljeni na osnovni šoli. Razstavo je posetilo nad 300 ljudi. Izdelki pričajo o izredno lepem uspehu, ki ga je dosegel g. Knafelj v razmeroma kratkem času ter o veliki strokovni pridobitvi udeležencev. Po slovesni zaključitvi tečaja so se udeleženci pristrčno poslovili od priljubljenega učitelja. Ob tej priliki se je vršilo tudi zborovanje obrtniškega vranskega okraja. Poročal je zadrugi nadzornik g

se obnašal kot zagovornik v kaki kazenski pravdi, kjer bi se obračale nanj oči širšega občinstva. Bili so trenutki, ko je Vejvara v svoji sobi popolnoma na varnem skušal zagovarjati kakega izmišljenega, nevidnega zatoženca — pa se je naglo ustrašil svojega lastnega glasu, zajeceljal je, zardel — in ni mogel več dalje. Ne, advokat ne bo!

Državni uradnik? Pri sami misli na tesne, zlate ovratnike, na zapete uniforme mu je že zaprlo sapo. In ko je pomislil na to neskončno gonjo za karijero, na to večno tekmovalstvo in prehitavanje, so se mu tresla kolena. Državni uradnik ne bo!

Kaj je še ostajalo, da bi uporabil svoje študije? Po vseh razmišljanjih je prišel Vejvara do prepričanja, da je le magistrat miren pristan, kamor prijadra z ladijo svojega življenja. Ne obeta se na magistratu slava, glave se tam ne venčajo z lavorjem, vendar je to varna eksistenca. Tam se mirno stopa od praktikanta naprej, stopnjo za stopnjo, nobeden nobenega ne goni, dela se na toplem, in odgovornost vedno ima višji gospod: gospod sekretar, gospod ravnatelj pisarne, gospod svetnik, gospod župan, slavni mestni svet.

Podložni dela vselej po navodilu višjih; morda dobi kedaj kako »pod nos«, ampak nikdar ne more ničesar skaziti. Naj napravi stvar na deset načinov, vselej se more popraviti. In gospod Vejvara je šel torej k magistratu, kamor je šlo pred njim že precej njegovih kolegov. Postal je prakti-

se obnašal kot zagovornik v kaki kazenski pravdi, kjer bi se obračale nanj oči širšega občinstva. Bili so trenutki, ko je Vejvara v svoji sobi popolnoma na varnem skušal zagovarjati kakega izmišljenega, nevidnega zatoženca — pa se je naglo ustrašil svojega lastnega glasu, zajeceljal je, zardel — in ni mogel več dalje. Ne, advokat ne bo!

Državni uradnik? Pri sami misli na tesne, zlate ovratnike, na zapete uniforme mu je že zaprlo sapo. In ko je pomislil na to neskončno gonjo za karijero, na to večno tekmovalstvo in prehitavanje, so se mu tresla kolena. Državni uradnik ne bo!

Vse volnene pletenine!

Največja izbira!

L. PUTAN, CELJE

Ignac Založnik iz Maribora o obrtniških organizacijah. Sprejeta je bila resolucija o ustanovitvi oblastne in državne zveze obrtnih zadrug. G. J. Volk iz Šoštanja pa je poročal o odcepilnosti zavarovanja ter obrtniških davščinah, zlasti o davku na poslovni promet G. J. Virjent, predsednik zadruge na Vranskem, je opozoril na redno prijavljanje in odjavljanje pomožnih delavcev, da se izognemo globam. Zborovanje je pokazalo, da se obrtništvo vranskega okraja zaveda potrebe organizacij ter borbe za dosego svojih pravic in da ima resno voljo, dvigniti ugled svojega stanu.

d Šmartno ob Paki. Ker je letos praznik sv. Martina na nedeljo, se bo vršil novodovoljeni živinski in kramarski sejem v ponedeljek, dne 12. novembra. — Županstvo. 974

d Gospodnje — prepričajte se o izborni kvaliteti pražene kave — fino aromatičnih mešanik tvrdke A. Fazarine, Celje. Lastna, najmodernejše urejena pražarna. 37

Kino.

Mestni kino Celje. V petek 26., soboto 27. in nedeljo 28. oktobra izredna senzacija »Loreley«, igra o Renu in lepih ženah v 7 dej. V glavni ulozi Lotte Lorring, Maria Paudler, Wilhelm Diegelmann, Aleksander Murski, Paul Otto in Walter Slezak. Poleg globeke vsebine in izvrstne igre najboljših nemških igralcev vidite v tem filmu izredno lepe pokrajinske slike porenških pokrajin. Ta film vsakemu najtopleje priporočamo! — Predstave v petek in soboto ob 8.15; v nedeljo ob pol 3., 4., 6. in 8.15. — V petek ob 8.15 in v nedeljo ob 6. uri zv. orpester. Za mladino dovoljeno! — V ponedeljek 29. oktobra in nadalje vefilm »Zlato brezdn« z Liane Haid v glavni ulozi.

d Žitnih kav je več vrst. Žika je pa samo ena. Zaradi njenih velikih vrednosti za zdravje ima vedno več prijateljev. Ni čudno, če se pojavljajo tudi ponaredbe. Pri nakupu je paziti zato na ime »Žika«.

d Iz politične službe. Okr. glavar Dominik Dereani je premeščen iz Maribora k okrajnemu glavarstvu v Konjicah. — Napredoval je okrajni tajnik g. Milan Ferjan v Slovenjgradu v 1. stopnjo 3. kategorije.

d Novi zagrebški župan bode po poročilih zagrebških listov najbrže dr. Stjepan Skrlji.

d Zveza kulturnih društev v Ljubljani proslavi jutri, v soboto zvečer desetletnico osvobodjenja z manifestacijskim obhodom po mestu, javnim zborom pred kazino in slavnostjo z govori, petjem in godbo v dvorani na »Taboru«.

d Iz Laškega. V sredo, dne 31. oktobra obhaja naš davčni nadupravitelj g. Emil Pleskovič tridesetletnico svojega uradovanja v Laškem.

d Pouk na Kmetijski nadaljevalni šoli v Celju prične dne 1. novembra, vpisovanje pa se vrši na okoliški šoli v nedeljo, dne 4. novembra.

Sokolstvo

Brat Jože Smertnik. 20. oktobra je poteklo 30 let, odkar je prišel v Celje brat Jože Smertnik. Takoj ob prihodu je prevzel vadiateljsko mesto, bil načelnik in starosta celjskemu Sokolu, kasneje načelnik in starosta Sokolske župe in podstarosta Slovenske sokolske zveze. Kakor takrat, zavzema tudi danes odlična mesta v sokolski organizaciji. Je župni starosta, član starešinstva JSS in podnačelnik JSS. Brata Smertnika smo videli na vseh telovadnih nastopih v območju nekdanje Štajerske, ustanovitev mnogih dru-

let rednega, mirnega rodbinskega življenja — razven nekakih malih sitnosti. Ampak kje bi jih ne bilo?

Gospa Kondelikova je za glavo manjša od svojega soproga, bela kakor iz testa, svetlorujavih oči, in med njenimi rujavimi lasmi se sveti tupa-tam srebrna nitka. Ampak njej na ljuho naj bo pribito: niti enega srebrnega lasu si ni nikdar izpulila. Da, včasih je bila skoro nanje ponosna. Mislila je, da ji dajejo resnost, častitljivost. Saj je vendar mati!

Dobra žena, dobra kuharica, pozna slabosti svojega soproga, ljubi hčer Pepico in vselej, kadar je legla ali vstala, odkar je Pepica prvokrat spregovorila, vselej je imela le eno misel: Ljubi Bog, daj mojemu detetu dobrega moža!

Hčer Pepica! Kaj hočete slišati o osemnajstletnem rožnatem popku? In Pepici je že skoro osemnajst let. Bralste toliko popisov ljubeznivih mladenk — taka, da, taka je Pepica! Oči in lase ima po materi in mnogo dobrih lastnosti. Nikoli ni imela tajne ljubezni, vsaj ne spominja se na to. No, ko je hodila k plesnim uram, so se oglašale v nji tako čudne strune, toda nobena ni zadonela s polnim glasom. Vse je v njej spalo. Pa se ji je tudi zdelo, da so vsi ti učenci očeta Kaske tako in tako preveč mladi. In bili so, bili. Iz plesnih vaj je malo ženitev. Po kurzu se vse to razprši po svetu, na vse kraje — morda se kdaj na plesih sreča

tak parček. Pepičin ljubezni polni roman (to je roman z najkrasnejšim koncem) se ni začel v plesni šoli, kjer se je učila prve korake kadrlje; bila je to ponavljajna plesna šola, kjer je slučaj komponiral prvo njegovo poglavje.

S tem svojim junakom bi imel največ dela — ampak prosim, ako pregledate srečno ta uvod in prečitajte košček naprej — saj se vam gospod Vejvara sam predstavi.

Sem z njim v zadregi, zakaj ta moj junak nima na sebi popolnoma nič junaskega.

Ne, mili gospod Vejvara ni bil nikak vitez iz pravljice. On ni bil tako uporen, kakor je treba biti pri preprečenju tisočerih zaprek. Frančišek Vejvara je vestno »pretolkel« gimnazijo in je bil naravnost vesten slušatelj pravniške fakultete. Vsako njegovo dalje spricevalo je bilo novo zrcalo vzornega, dovršenega študenta. Ampak s tem životarjenjem je bila izčrpana tudi vsa njegova energija. Ko je absolviriral pravo in to z dobrim uspehom, ko je napravil one državne izpite, je stal na križpotju.

Ali naj se posveti advokaturi? V duhu si je priznal, da za ta najbolj samostojen poklic nima — samostojnosti. Zglašal se je nad odgovornostjo, ki bi mu jo nakopali klienti s svojimi procesi, v katerih se vedno gre za denar, za tisočake, morda tudi za sto-tisoče. Ni si mogel premisliti, kako bi

se obnašal kot zagovornik v kaki kazenski pravdi, kjer bi se obračale nanj oči širšega občinstva. Bili so trenutki, ko je Vejvara v svoji sobi popolnoma na varnem skušal zagovarjati kakega izmišljenega, nevidnega zatoženca — pa se je naglo ustrašil svojega lastnega glasu, zajeceljal je, zardel — in ni mogel več dalje. Ne, advokat ne bo!

Državni uradnik? Pri sami misli na tesne, zlate ovratnike, na zapete uniforme mu je že zaprlo sapo. In ko je pomislil na to neskončno gonjo za karijero, na to večno tekmovalstvo in prehitavanje, so se mu tresla kolena. Državni uradnik ne bo!

Kaj je še ostajalo, da bi uporabil svoje študije? Po vseh razmišljanjih je prišel Vejvara do prepričanja, da je le magistrat miren pristan, kamor prijadra z ladijo svojega življenja. Ne obeta se na magistratu slava, glave se tam ne venčajo z lavorjem, vendar je to varna eksistenca. Tam se mirno stopa od praktikanta naprej, stopnjo za stopnjo, nobeden nobenega ne goni, dela se na toplem, in odgovornost vedno ima višji gospod: gospod sekretar, gospod ravnatelj pisarne, gospod svetnik, gospod župan, slavni mestni svet. Podložni dela vselej po navodilu višjih; morda dobi kedaj kako »pod nos«, ampak nikdar ne more ničesar skaziti. Naj napravi stvar na deset načinov, vselej se more popraviti.

In gospod Vejvara je šel torej k magistratu, kamor je šlo pred njim že precej njegovih kolegov. Postal je prakti-

kant, postane koncipist, postane sekretar — morda pride celo na svetnika. Moj Bog, magistratni svetnik! To tudi ni mala zverina!

Ampak čeprav se ni Vejvara upiral velikemu boju v življenju sploh — vendar v eni stvari se je upiral: v svoji ljubevi, v svoji ljubezni k Pepici! Od prvega trenutka, ko jo je zagledal, je vzklikla v njem trdna misel: Pepička bo moja. Ni mu bilo dano, da bi se bojeval z zmaji, ampak v rodbini Kondelikovi ni bilo zmaja. In kakor je imela tudi ta historija njegove občne, pravilne in popolnoma npravne ljubezni svoja črna, včasih smešna poglavja, Vejvara se ni ustrašil in se ni bal. Njegov ogenj do Pepičke se ni mogel pogasiti z nobeno bodočo besedo Kondelikovo, volja njegova se ni izpodtaknila ob nobeni izmed teh malih nezgod. Bil je prost vsake domišljavosti, vsakega kljubovanja, bolnega čustva.

V daljši se mu je svetil edini bliščeč cilj — oltar, pred katerim bi pokleknil kot žena poleg svoje drage, oboževane Pepice, oblečene v belo obleko, z mirtovim vencem na glavi, z blazenim blagoslovom starišev.

Kaj se je pripetilo na potu do tega cilja — h kateremu je Vejvara srečno prišel — sem skušal povedati v naslednjih poglavjih. Ni to roman — to sploh ni vezana historija. To so le male prigodbe iz življenja poštene praške rodbine, h kateri je spadal Vejvara skoro od prvega svojega pojava na prizorišču.

štev na bivšem Štajerskem je neposredno v zvezi z njegovim delom in to v času, ko je bilo treba v resnici prave sokolske odločnosti in poguma. O njegovi udeležbi na mednarodnih in slovanskih sokolskih tekmah, od koder se je vračal kot zmagovalac, niti ne govorimo. Nedvomno največji del zaslug za dograditev Sokolskega doma v Gamberju pripada njemu. Sokolska župa se raduje tega jubileja in želi svojemu starosti, ki bo letos 1. novembra praznoval *petdesetletnico* svojega rojstva, mnogo, mnogo srečnih let.

Statistika celjske Sokolske župe. Iz statističnega poročila za prvo polovico letošnjega leta povzamemo v glavnem naslednje: V župi je bilo vpisanih 280 telovadcev, 146 telovadk, 157 moškega, 139 ženskega naraščaja, 491 moške in 473 ženske dece. V 494 urah je telovadilo 6.730 telovadcev, povprečno na uro 196,3; članice v 349 urah 3.344, povprečno na uro 114,8; moški naraščaj v 345 urah 4.276, povprečno na uro 123; ženski naraščaj v 365 urah 3.461, povprečno na uro 108,8; moška deca v 491 urah 8.917, povprečno na uro 315,9; ženska deca v 473 urah 10.386, povprečno na uro 339. Vseh telovadečih pripadnikov je bilo v župi 1.524, njih skupni telovadni obisk je znašal v 2.517 urah število 37.064. V I. semestru sta bila v župi 2 javna nastopa, 3 akademije, 15 pešizletov, 30 gledaliških predstav, 5 koncertov, 12 društvenih večerov, 166 kinopredstav, 15 predavanj, 247 nagovorov pred vrsto, 9 zabav in 10 plesov. Društvene knjižnice izkazujejo v skupnem 2.910 knjig strokovne in druge vsebine. Kakor vidimo, se celjska Sokolska župa lepo razvija in pričakujemo, da bo letošnje celotno statistično poročilo še povoljnejše.

Župne predsedstvene seje. Radi hitrejšega reševanja važnih dopisov in čim pogostejšega posvetovanja o tekočih sokolskih zadevah se bodo odslej vršile predsedstvene seje vsakih 14 dni in sicer vsako prvo in tretjo sredo v mesecu ob šestih zvečer. Prihodnja seja bo v sredo, 7. novembra.

Sokolski dan. Jugoslovensko Sokolstvo si je osvojilo 1. december, dan Narodnega ujedinenja, za svoj praznik. Že nekaj let praznuje naše Sokolstvo ta dan na svečan način. Povsod, kjerkoli so prilike dane, priraja družva slavnostne akademije. Ponekod imajo akademijo na predvečer, medtem ko se drugi dan omejijo na slavnostni nagovor in zapisnega članstva, ki je med letom na novo pristopilo. Letos, ko praznujemo 10-letnico osvobodjenja, se bo jugoslovensko Sokolstvo resno potrudilo, dati tej priložnosti lepši sijaj. Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo širom celjske Sokolske župe vabimo, da se sokolskih praznov v največjem številu udeleži. Polnoštevilna udeležba naj bo našim bratom in setram v vzpodbudo za nadaljno plodnosno sokolsko delo.

II. Prišlo je povabilo.

Bilo je to v nedeljo po svetih Treh kraljih, ob eni uri popoldne približno, ko so na stopnicah zadoneli trdi koraki in takoj potem na pragu pred vrati kuhinje zašarali čevlji. Zunaj je snežilo.

»Aha, oče!, je zaklicala gospa Kondelikova, ki se je obračala v kuhinji pri ognjišču, vsa rdeča od vroče peči, od naglice in od skrbi za nedeljski obed.

Bil je to mojster Kondelik.

Odpri! je vrata in še predno je vstopil, je otrsle na pragu snežinke na zimski suknji.

»Zdi se mi končno«, je rekel, ko je zapiral vrata, »da bo mraz. Sneži — in pri tem je presneto mrzlo.«

»Naj le zmrzne!« je odgovorila namesto pozdrava gospa Kondelikova. »Brez tega bi pivovararji in trgovci z mesom počasi obupali. To so čudne zime — čudne zime! Kar sem živa, še ni bilo tako.«

»In to je šele tretja taka«, je govoril mojster Kondelik zamolklo, »in mora jih biti sedem. Presneti vremenski preroki! In navsezadnje nikdo ničesar ne ve.«

Gospa Kondelikova je sedaj slučajno pogledala kuhinjsko opravo in je rekla očitajoče, vendar rahlo, ljubezljivo, kakor v šali očitajoče:

»Stari, stari! Pet minut je čez eno — pa si rekel, da boš opoldne doma ...«

Fran Škof:

Naša hrana.

Hrana v širšem pomenu besede pomeni pravzaprav vse one snovi, ki jih kakorkoli sprejema naše telo, jih prenavlja in uporablja za svojo zgradbo. Sem spadajo posebno takozvana hraniva, oziroma živila in poživila. Seveda pa hrana ne služi le za zidavo zgradbe našega telesa, temveč skrbi tudi za njega ohranitev, mu dovaja vedno novih energij, ki jih telo po svoje uporablja kot na pr. toplotno energijo, mehansko energijo itd. Torej, če bi hoteli primerjati naše telo s strojem, bi rekli, da hrana ta stroj ne le skonstruira, sestavi, da ves material zanj, temveč tudi skrbi za njegov najpopolnejši obrat, ohranitev, oziroma spopolnitev in eventuelno obnovitev vseh obrabljenih delov. Seveda pa tega ni zmožen noben mrtev stroj, temveč le živi organizmi, od najenostavnejšega do najpopolnejšega, za kar smatramo ravno živo človeško telo, oziroma celega živega normalnega človeka.

Večina živil ali hranil in poživil, kakor na pr. kruh, meso, sadje, pivo, vino itd. je mešanica različnih kemičnih spojin. Najenostavnejše, vendar pa naše takorekoč stalno in neprestano živilo je pač zrak, oziroma njega bistveni sestavni del, prvina kisik, latinsko *Oxygenium* = *O*. Imenujemo ga po pravici »pabulum vitae«, to je življenska hrana. Za organizem je nenadomestljiv in največjega pomena. Vsakokrat, ko zadihamo, povzijemo približno pol litra zraka, kar znese, ako napravimo v minuti 16 dihov, že 8 litrov, v eni uri torej 60-krat toliko, t. j. 480 litrov in v celim dnevu 24-krat toliko, t. j. 11.520 litrov ali okroglo 11½ kubičnih metrov. 21% tega ali okroglo ena petina je plin kisik, t. j. 2419,2 litrov. 1 liter kisika tehtja 1,429 grama, torej zauzijemo dnevno 1.429 gramov $\times$ 2419,2, kar znese 3457,0368 g, to je 3 kg in 457 gramov, ali okroglo 3 in pol kilograma. Jasno je, da ne porabimo vsega tega kisika, ker zrak precej hitro izdihamo. Skoro tri četrtine vdihanega kisika oddamo, ne da bi ga uporabili. Ostala četrtina se zveže v pljučih z elementom ogljikom (*Carbonium* *C*) v ogljikov dvo-kis *CO*₂, za nas strupen plin, ki ga tudi izdihamo. Zrak ni kemična zveza, temveč v glavnem le mešanica plinov elementov kisika in dušika (*Nitrogenium* *N*). Poleg teh dveh pa najdemo v

zraku še takozvane plemenite pline Argon, Helij, Krypton, Neon, Xenon, od katerih je posebno važen Argon, ki ga je v zraku skoraj 1 stotina, točneje v 100 prostorninskih delih 0,94, a v 100 utežnih delih 1,3, tako da vsebuje zrak v naših krajih pri navadnem zračnem pritisku 760 mm živega srebra in pri temperaturi 0° C v 100 litrih:

21	litrov kisika.
78,06	» dušika.
0,94	» Argona.

a utežno pride na 100 kg zraka:

23,2	kg kisika.
75,5	» dušika.
1,3	» argona.

Seveda, če bi bil zrak tako čist. Vsebuje namreč v resnici razen omenjenih treh elementov vedno tudi še ogljikovo kislino in vodene hlapove, kar oboje v nemali meri tudi mi izdihavamo, razun tega pa tudi še Ocon, vodikov superoksid, amonijak, solitrno kislino, razne soli, posebno kuhinjsko sol, najrazličnejši prah, bakterije in sploh mikrorganizme najrazličnejših vrst, dalje smrdeči ogljikovodik kot produkt razpadanja beljakovin, saje, pepel, predroben pesek in v industrijskih krajih še vse mogoče pline, ki uhajajo iz tovarn. Vse te snovi pa seveda niso bistveni deli zraka in odveč bi bilo, da bi se bavili z vsemi. Omenim naj le, da moramo skrbeti za kolikor mogoče čist zrak brez raznih primesti. Posebno ogljikove kisline se lahko ubranimo z dobrim zračenjem, oziroma ventiliranjem. Kako strupen je ogljikov dvokis, kažejo izkušnje in prežalostni slučaji, ki so nam znani iz zgodovine. V Kalkuti je bilo l. 1756, zaprtih v neko skladišče brez ventilacije 146 ujetih Angležev. Po 6 urah je bilo že 96 zadušenih, a zjutraj so našli le še 23 živih. Podobnih slučajev poznamo vse polno tudi iz novejših zgodovine.

Najznamenitejše živilo za zrakom je voda, ki pa je že kemična zveza dveh plinov-elementov, in to vodika (*Hydrogenium* *H*) in nam že znanega kisika. Oba plina sta kemično zvezana v prostorninskem razmerju 2 : 1, tako da ju pišemo v kemični zvezi kot

Kompletne nevestine opreme

pregrinjala, store, zavese, elegantno perilo, izdeluje **M. ŠRIBAR**, Celje, Gosposka ul. 27.

Pri večjih naročilih znaten popust.

Naša senzacija prihodnjega tedna

HUMANIK

črno ali sivo v vseh modernih barvah in laku.

Celje, Aleksandrova c. 1.
Maribor, Gosposka ulica 18.
Ptuj, Slovenski trg, „Perovla“

vodo : H_2O in izgovarjamo Hadvé-O'.

Med najvažnejša živila spadajo dalje: ogljikovi hidrati, kemično sestavljeni iz ogljika, (*Carbonium*, *C*), vodika in kisika. Vodik in kisik sta vezana tu v istem razmerju, kakor v vodi, t. j. 2 : 1. Grško se pravi vodi »hydare«, zato *hydrati*, po ogljiku — pa *ogljikovi* hidrati. Splošno bi jih lahko pisali $C_x (H_2O)_y$. Za *x* moramo navadno vzeti število 6 ali dvakrat 6, oziroma večkrat po 6. Sem prištevamo sladkor, $C_6 H_{12} O_6$ in $C_{12} H_{22} O_{11}$, škrob ($C_6 H_{10} O_5$)_x, dekstrin ($C_6 H_{10} O_5$)_y in celulozo ($C_6 H_{10} O_5$)_z.

Tolšče so kemično sestavljene tudi iz ogljika, vodika in kisika, vendar so tu vsi trije elementi različno vezani. Splošno bi jih pisali $C_x H_y O_z$. Vse živalske in rastlinske tolšče so kemične zveze točnih kislin in glicerina in jih zato imenujemo tudi gliceride točnih kislin.

Beljakovine so kemično najbolj sestavljena živila. Bistvene njihove sestavine so elementi *ogljik* (*Carbonium* = *C*), vodik (*Hydrogenium* = *H*), kisik (*Oxygenium* = *O*) in dušik (*Nitrogenium* = *N*). Ker vsebujejo vse beljakovine poleg prej omenjenih elementov tudi še kemično vezan *dušik*, jih imenujemo zato tudi dušičnate snovi, ali dušičnate spojine. Poleg tega ima mnogo beljakovin kemično vezano tudi žveplo, mnogo tudi fosfor. To so najvišje beljakovine. Vsebujejo pa lahko tudi še druge nebstvene elemente, kakor kalij, kalcij, magnezij, železo in druge.

Poleg omenjenih živil moramo omeniti še rudninske snovi, to so razne soli, ki so istotako za obstoj posameznih tkanih in posebnosti posameznih organov v našem telesu neobhodno potrebne.

Dasi sestoje ogljikovi hidrati in tolšče iz istih prvin, so vendarle, kakor smo že omenili, te prvine vezane v posameznih snoveh čisto na drug način, oz. v drugačnem prostorninskem in seveda tudi utežnem razmerju. Te snovi niso le navidez popolnoma različne, temveč imajo tudi čisto različne fizikalne lastnosti. Ako preizkušamo na pr. samo njihovo raztopnost v vodi, vidimo, da je celuloza v vodi popolnoma netopljiva, škrob se z vodo že meša, a se ne topi. Mešanica je bela tekočina. Sladkor se v vodi topi, tolšča pa plava na vodi in le s pomočjo sladkorja in močnega mešanja moremo dobiti njeno mešanico z vodo; takozvano emulzijo, kakor je na pr. mleko.

Ženstvo in alkohol.

Preteklo je že nad sto let, odkar se je resno začel boj proti alkoholu. Prednjačili so v tem oziru Amerikanci. Za njimi so sledili Angleži, na to se je razširil ta boj po vsej Evropi in slednjič po ostalem kulturnem svetu. V Ameriki so pred leti popolnoma odpravili prodajo alkoholnih pijač, a kakor se čita v listih, se proti temu uporablja skrivoma precejšnja množina alkohola, ki se utihotaplja tja na najrazličnejše zvijačne načine. In kakor nam pojasnjuje sedanja predsedniška volilna borba, obljubuje demokratski kandidat volilcem na shodih, da če bo de izvoljen, bode deloval na to, da se protialkoholni zakon omili in reformira. — Tudi pri nas v Sloveniji se z vneto deluje proti alkoholizmu. Imamo društvo zmernosti, ki šteje sicer veliko vdov, a ima presneto malo uspeha. Ukoreninjenost strasti je pač težavno izruti. Po objavi zadnje statistike glede uporabe alkoholnih pijač, smo Slovenci v tem oziru med prvimi v državi. Največ alkohola izpijejo pri nas seveda moški, med tem ko jim tudi ženske še pridno pomagajo. Na Angleškem n. pr. so do novejšega časa delovali zoper to strast le posamezniki in z malimi uspehi. Pokazalo se je pa, da mora pomagati država v prvi vrsti, če se hoče doseči zaželeni smoter. Uspehi so bili kmalu zadovoljivi. Gostilničarji so sedaj pod strogim nadzorstvom. Vsak, ki se opije, se kaznuje, istotako tudi gostilničar, ki daje opitemu človeku pijače. Na Škotskem in Irskem so pa gostilne ob nedeljah sploh zaprte. To je velikega pomena s posebnim ozirom na to, če pomislimo, da je bilo še pred par desetletji tam pijančevanje izvanredno razširjeno. Ne le med moškimi, ampak tudi med ženskami, posebno med onimi boljših slojev, je bila ta strast tako ukoreninjena, da se moramo čuditi, ko čitamo tozadevne razprave. Koliko družinskih sreč se je letno razdrlo na Angleškem vsled nesrečnega pijančevanja žen! In ta nesreča se je razširjala tu pa tam celo med mladenke. Država je še pravočasno posegla vmes in tako pripomogla, da so se razmere pijančevanja zdatno zboljšale. Angleški zdravniki vedo v tem oziru povedati marsikatero dogodbo o teh pijankah in njih zvijačah, ki so jih uporabljale, da so lahko skrivoma uživale namišljene dobrote alkohola. Te dame so uživale najraje razne likerje, od šibkejših do močnejših vrst, ki so vsebovali 40—60% alkohola, kakor je pač katera prenesla njegovo moč, ali kakor ji je ugajala ena ali druga vrsta te pijače. Neki angleški zdravnik je podal nekaj mali pregled zvijač, katere so uporabljale dame boljših slojev, da prikrijejo svojo strast do pijančevanja. Javno udajati se alkoholu je veljalo, po sebi umljivo, pri teh damah kot neprikladno in nizkotno. Kolikor dolgo se ženska ni udala popolnoma demonu alkoholu tako, da je propadla ter ni pozabila popolnoma na neznost svojega spola, tako dolgo je tudi gledala, da je kolikor mogoče tudi skrivala svoj strast vsaj pred javnostjo svoje boljše družbe. Ta zdravnik poroča v tem oziru tako: »Poznal sem damo, ki je izgubila po naključju na svoji desni roki kazalec. Ker je pa smatrala to nesrečo tudi za pogrešek svoje lepote, si je dala napraviti umeten kazalec, in to na prav umeten način, kakor si more to izmisliti le ženska iznajdljivost. Tam, kjer je bil pritrjen umetni kos prsta na ostanku pravega, je nosila prstan, da je tako prikrival pravi del prsta od umetnega. In kdor ni ravno vedel o tem pogrešku, ni mogel misliti, da ima ta dama umeten del kazalca. Nihče pa ni slutil, da je ta umetni del prsta votel in da ga ta dama vsakokrat napolnjuje z likerjem, predno se poda v družbo. Na koncu tega prsta je bila prirejena pod nohtom mala zaklopnica, ki se je odpirala pri izsesanju. Tako je zamogla dama, ko je vtaknila brezskrbno prst v usta, izsesati njegovo vsebino tudi pred družbo, ne da bi kdo to opazil. Da posebno ljubijo angleške pijanke tudi gumijevе grozdne jagode, sem se tudi prepričal. To umetno grozdje je popolnoma slično pravemu grozdju s plavkasto-rdečimi jagodami. Te jagode iz gumija so bile napolnjene z likerjem, vsled česar so ohranile okroglost podobno pravim grozdnim jagodam. V kupeju, ali na

izletu v naravo, si je mislil ta, ki mu ni bila znana ta zvijača, da uživa dama pravó grozdje. V resnici pa je dajala taka dama jagodo za jagodo v usta in izsesavala njeno alkoholno vsebino in shranjevala prazne gumijaste lupine v robec ali v ročno torbico. Neka enako huda pijanka pa si je dala izdelati pahljačo, v koje rebra se je dala spraviti precejšnja množina alkohola. Vsako pahljačino rebro je imelo od zgoraj zaklopnico, ki se je odprla vsled sesanja. Nihče ni sumil kaj posebnega, če je dama naslonila pahljačo na usta, dokler se ni nekega dne spoznalo po duhu, da je bila precej omamljena po alkoholu. Druga taka dama je nosila na levi strani rame na šopek umetnih cvetlic. V šopku pa je bil skrit kovinast ustnik, ki je bil pritrjen na gumijevu cev, ki je vodila do gumijevе vrečke, katero je nosila dama skrito pod obleko in ki je bila seveda napolnjena z alkoholno pijačo. Če je ta dama nagnila glavo proti levi rami, kakor češ, da opazuje pred družbo svoj šopek, se ji je z umetno kretljivo posrečilo dobiti tudi ustnik v usta, da je na ta način uživala svoj priljubljeni alkohol. Kot priljubljen kraj za shranjevanje alkoholnih pijač v hiši, je služil onim damam, katerih močje niso smeli vedeti o njih strasti, tudi klavir. Marsikateri mož je spoznal še le po ženini smrti, ko je bilo potrebno uglasiti ali kaj popraviti v notranjosti glazbila, da je bila rajnka pridna pivka, ki je imela tu svojo skrivnostno zanič, kojih vsebina je tolažila njeno nelogo raznovrstnih izpraznjenih steklenic, kojih vsebina je tolažila njeno neutešljivo strast. — Odveč bi bilo naštevati še posebnosti alkoholu udanih žen drugih narodov. Kaj posebnega se vedno čita v časopisnih vesteh. Da pa tudi marsikatera slovenska žena ne dela izjeme v tem oziru, nam je dovolj znano. Razlika je le v tem, da si ne izbira v kritje svoje strasti tako pretekanih zvijač, kakor angleška žena. Zadostuje ji, da zagotavlja javnost, da

ga ne more piti, skrivaj pa ga potegne prerada in prevečkrat čez mero. Ona pa, ki jo je že vso prevzel demon alkohola, se malo zmeni za javno mnenje. Pije ga in pije o vsaki priložnosti, ne maraje za razmajane razmere v družini, kakor tudi ne za pogaženo žensko čast. Vztraja v strasti in se ravna pri tem po napačnem geslu: »Živeló uživanje, saj smo samo enkrat na svetu!« Rečem pa: »Grdo, nečastno in škodljivo je, če se uda moški pijančevanju in s tem izgubi svojo moško veljavo, a še desetkrat grše in slabše pa je za žensko, ki pade tako nizko.« — Premisliti je, da razjeda pijančevanje človeško srce, da uničuje domačo srečo in da povzročuje veliko več nesreč, kakor vsak drugi najslabši vzrok današnjih trdih dni.

Ivan Burdian.

Vidovdanska ustava.

Poljudno-poučna razprava.
(Sestavil dr. Ervin Mejak.)

(Dalje.)

ad 14. Ministrstvo za gozdarstvo in rudarstvo razpolaga z državnimi gozdovi in rudniki ter jih upravlja, nadzoruje gozdove javnih korporacij (mestne, občinske, samostanske, cerkvene) in privatne gozdove kakor tudi privatna rudarska podjetja ter skrbi v obče za pospeševanje gozdarske in rudarske stroke.

ad 15. Ministrstvo za pošto in brzojav oskrbuje vse posle pošte, brzojava in telefona.

ad 16. Ministrstvo narodnega zdravja skrbi za številno in kvalitativno napredovanje prebivalstva s tem, da s primernimi ukrepi povzdiguje zdrav naraščaj in pospešuje narodno čilost; da se briga za odvrčanje bolezni, za zdravljenje bolnikov, za poškodbe ob nezgodah; da proučuje zdravstvene prilike in konstitucijo naroda ter ga s poučevanjem zainteresuje in pripravi za razumevanje delovanja v njegov prospeh; da v ta namen osnavlja nižje strokovne šole za izobrazbo in pripravo pomožnega zdravstvenega osebja; da ustanavlja sanitetne naprave za preprečevanje bolezni in da podpira in organizuje samoupravno in zasebno inicijativo v tej smeri ter nadzira tako nje kakor tudi delo poverjenih organov.

ad 17. Ministrstvo za izenačenje zakonov ima nalogo opravljati vse delo, ki gre za tem, da dobimo čimprej v naši državi edinstvene in enotne zakone. Dele naše sedanje države so tvorili namreč pred ujedinjenjem deloma samostojne države (Srbija in Črnagora), deloma razne upravne enote v okviru drugih držav (Hrvatska in Slavonija, Vojvodina, Bosna-Hercegovina ter Slovenija in Dalmacija), tako, da imamo pri nas po večini na vseh pravnih poljih 6 različnih pravnih področij, kar razumljivo otežkoča in naravnost ovira splošen, predvsem pa gospodarski napredek naše države.

V vseh teh naštetih 17 ministrstvih se opravlja posamezne zadeve v raz-

se imenuje občutek, ko smo srečni.
Tako veseli smo lahko tudi tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin-Milo

nih oddelkih ozir. ravnateljstvih ozir. generalnih direktcijah.

Ustava dovoljuje tudi, da kralj imenuje ministre brez portfelja, t. j., ne da bi jim bila dodeljena gotova stroka državne uprave.

Pri posameznih ministrstvih se smejo, če je za to potreba, ustanoviti državno podtajništva za določen del poslova iz dotične grane državne uprave. Te pravice so se posluževale doslej vse vlade v izdatni meri in je imelo več ministrstev svoje drž. podtajnike, ki so nekaki namestniki ministrovi. Državni podtajniki so navadno poslanci, pripadajoči vsakokratni vladni večini, ki pa vsled imenovanja drž. podtajnikom ne izgube svojega poslanskega mandata, vendar lahko postanejo tudi neposlanci drž. podtajniki.

Ministri imajo v splošnem, kakor to deloma že sledi iz gornjih navedb, sledeče pravice in dolžnosti: 1. organiziranje njim podrejenih oblastev, 2. izdelovanje zakonskih predlogov, tičočih se dotičnega ministrstva, 3. imenovanje nižjih uradnikov in 4. izdajanje uredb in pravilnikov, potrebnih za izvršitev in uporabljanje zakonov. — Tudi sme minister na podlagi za vsak primer posebej predpisane zakonite pooblastitve, z uredbo, ki ima zakonsko veljavo, urediti pravne odnose.

Kakor že omenjeno, so uredbe v razliku od zakonov one določbe, ki ne izvirajo iz zakonodajne moči in služijo navadno le kot smernice za uporabo in izvrševanje kakega že sklenjenega zakona. — Uredbe ne smejo nasprotovati ne ustavi in ne zakonu, v čigar uporabo so izdane. Tudi ne smejo biti v nasprotju z zakonito pooblastitvijo, na koje podlagi so predpisane. — Kakor zakoni, se morajo tudi uredbe razglašati in mora v njih biti vselej označen zakon, na čigar podlagi se izdajajo. (Dalje prih.)

Umevne

10 kg drv greje eno sobo 24 ur, večji tip greje tudi 3—4 sobe enako.

Razširja zdravje in prijetno toploto.

so odličnosti

Zephir

stalno goreče peči, v kateri gori 10 kg drv 24 ur in greje 24 ur eno sobo ter je higijenična in ceno. Zahtevajte brezplačen opis.

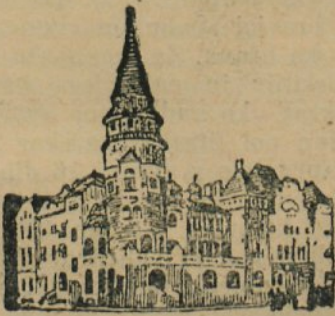
Zephir-tvornica peči, Subotica

Čuvajmo se pred manjvredno ponaredbo. Samoprodajalec za Celje: Peter Majdič, »Merkur«, Celje.

Senčnat vrt! — Autogaraža. — Autotaksa v hiši.

HOTEL UNION

v palači
Celjskega doma

Telefon štev. 59

v Celju
(A. M. Hlavač)

Telefon štev. 59

Obsežen zaprt prostor za stajališče tujih avtomobilov.

Elegantno opremljene tujske sobe,
prvovrstna restavracija in kavarna.

Točijo se le pristna izbrana vina in
vedno sveže pivo. Dobra postrežba,
solidne cene.

IVAN RAVNIKAR, Celje

Glavna zaloga umetnih gnojil

T
O
M
A
Ž
E
V
A
Ž
L
I
N
D
R
A

K
A
L
I
E
V
A
S
O
L

SUPERFOSFAT

iz vseh rudnikov in
najboljše vrste
dobavlja in do-
stavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

V bivši Praunseisovi hiši v Št. Jurju ob j.
žel. se takoj poceni odda v najem,

stanovanje

obstoječe iz velike, lepe svetle sobe in ku-
hinje, z novim štedilnikom. Stanovanje je
zelo ugodno za železničarje. Interesenti se
naj oglasijo pri g. Francu Mastnaku, tr-
govcu v Št. Jurju ob j. žel. 1-2

**Pristne
kranjske klobase**

se dobijo v delikatesni trgovini

KAROL LOIBNER, CELJE.

Na prodaj:

dobro ohranjeni fajton, 6-se-
dežni breg voz, landauer in
4-sedežne sani pri upravi

zdravilišča DORNAB

OGLEJTE si veliko zalogo

raznovrstnega pletenega blaga
kakor: puloverje, telov-
nike, jopice, sviterje,
otroške obleke, fine
volnene nogavice, roka-
vice, čevlje, copate, pe-
rilo za dame in gospode,
dežni plašči, dežniki,
odeje in kravate lastnega
izdelka ter se bode pre-
pričali, da **kupite naj-
ceneje** edino le v

konfekcijski in modni trgovini

Drago Cerlini

CELJE, Glavni trg 14

PRODAJAM vsako množino
razrezanih in razcepanih trdih

drva

za kurjavo po nizki ceni. Dostav-
ljam tudi na dom. — Naročila se
sprejemajo v parni pekarni

KIRBISCH, Celje

Novosti

za plašče,
pletenine
in baržun

Samoprodaja

„BATA“ čevljev

A. DROFENIK

Pomočnika

za veliko delo sprejme takoj A. Oražem,
krojaški mojster, Celje, Gledališka ul. 9.

Otvoritev trgovine.

Cenjenemu občinstvu mesta in okolice vljudno naznanjamo, da **otvoriva**
5. novembra 1928 v nekdanjih lokalih gospoda FRIDERIKA JAKOWITSCHA na
vogalu Prešernove ulice in Dečkovega trga v Celju novo

specerijsko trgovino

združeno s trgovino kuhinjske posode.

Stremela bodeva vedno, najinim cenjenim strankam nuditi vsak čas najboljše blago,
kakor jim tudi zagotavlja najpazlivejšo in solidno postrežbo.

Prosiva za obilno naklonjenost ter se priporočava.

Z odličnim spoštovanjem

Brata Gračner, Celje.

Moderne tiskovine

vseh vrst: knjige,
lepake, letake,
pisemske glave,
kuverte, vabila
i. dr. Vam nudi
v okusni izvedbi
in po zmerni ceni

**Zvezna
tiskarna
v Celju**

Lastna knjigoveznica

Izvršuje vsa v njeno stroko spadajoča dela. Ljudske knjižnice
imajo pri vezavi popust.

G
O
R
I
Č
A
R
&
L
E
S
K
O
V
Š
E
R

C
E
L
J
E

Knjigarna in veletrgovina s papirjem

priporoča:

Blasnikove in družinske pratike. — Reklamne
koledarje za novo leto z natisom firme. — Bo-
žične okraske in jaslice. — Božične in
novoletne dopisnice. — Kreppapir, svileni
in barvani papir kakor tudi vse druge
šolske in pisarniške potrebščine, ki se dobi-
vajo v največji izbiri in po najnižjih cenah.

• • • • •

Električne in vodovodne instalacije in
centralne kurjave

izvršuje strokovnjaško in po zmerni ceni

Belak & Inkret, instalacijsko - podjetje - Celje, Prešernova ul. 3.

Zastopniki

ki so že z uspehom potovali, se iščejo za prodajo
poljedelskih strojev, motorjev, šivalnih strojev in koles
ter sorodnih predmetov. Reflektira se na prvovrstne,
zanesljive moči, proti dobri proviziji in event. posebni
bonifikaciji. Zastopniki se iščejo za celo Slovenijo, po-
sebnost za okraje Ljutomer, Prekmurje, Celje,
Savinjska dolina, Vransko, Vojnik, Sevnica,
Brežice, del Hrvaške ter Kranjske, Dravsko
dolino in Koroško. Agilni gospodje naj pošljejo
ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja

na upravo lista pod šifro »Potnik 132«.

Za smoking

in promenadne obleke,

črne suknje

in sportne plašče

dobite najceneje in v najnovejših vzorcih v novi manufakturi modni in trgovini

Franc Kolbezen, Celje, Prešernova 3

Celjska posojilnica d. d.

Stanje hranilnih vlog nad
Din 65.000.000.—

Stanje glavnice in rezerv nad
Din 8.000.000.—

v Celju

V lastni palači Narodni dom

Sprejema hranilne vloge.
Izvršuje vse denarne, kreditne
in posojilne posle. — Kupuje
in prodaja devize in valute.

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Naznanilo.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem svojo podružnico, brivski salon v Gosposki ulici 4, prodal.

Obenem se vljudno priporočam cenj. strankam za nadaljno naklonjenost v svoji brivnici na Ljubljanski cesti št. 6.

S spoštovanjem **Anton Čoh**, brivec.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju

Cankarjeva ul. št. 11

priporoča svoja izvrstna namizna ter odbrana
sortimentna VINA vseh vrst v sodih in steklenicah
po zmernih cenah. Vzorci na razpolago!

LOKAL

2-3

primeren za vsako trgovino, v Gosposki
ulici 28, se takoj odda.

Več se izve pri Gorenjaku, istotam.

Snežne čevlje in galoše

popravlja strokovnjaško edino
R. PERDAN, mehanična delavnica
Celje, Matija Gubčeva ulica. 2-3

Gospodinje!

uporabljajte za čiščenje:

**parketa, linoleja, ples-
kanih tal, pohištva,
šip itd. samo**

„KOMET“, tekoči vosek

ki je najizdatnejša, najcenejša in naj-
boljša politura za tla. Čiščenje z njim
je brez truda. Zahtevajte ga v trgo-
vinah ali direktno pri Drago ŽNIDARIČ,
36 Celje, Javno skladišče. 46

Izposodite si električni aparat!

SODE

vseh velikosti ima vedno v zalogi po naj-
nižjih cenah Fran Repič, sodarsko podjetje,
Ljubljana, Trnovo. Pomočnike sprejme v
stalno delo. 11-15s

M. Joštov paromlin
Medlog — Celje

Na debelo! Na drobno!

Švicarske ure,
zlato, srebro, briljante,
optika, očala

Najvčejja delavnica

za vse v to stroko spadajoča dela.

Anton Lečnik

urar, juvelir, optik

CELJE, Glavni trg 4.

Izjava.

Podpisana izjavljam, da ne jamčim z
mojim imetjem za nikogar in da nisem in
ne bom plačnik za dolgove, ki bi jih na-
pravil kdorkoli na moje ime.

Marija Baumgartner,
Celje, Gosposka ul. 25.

Velika narodna trgovina

26-23

KAROL VANIČ

Prešernova ulica št. 15

Zaloga sukna, modnega vol-
nenega blaga. — Sezonske
novosti po najnižji ceni.

Lastnikom avtomobilov

in vsem cenjenim strankam
vljudno naznanjam, da izdelujem lu-
ksuzne avtokaroserije vseh vrst ter jih
tudi popravljam. Izdelujem tudi tovarne
vozove in kočije vseh vrst ter vsa v
to stroko spadajoča dela.

Za naročila se toplo priporočam
Jože Stajniko, izdelovatelj avtokaroserij
CELJE, Ljubljanska c. 19, (v hiši g. Gregl, kovač).
Potrežba točna. Cene solidne

Jesenske obleke

in complete, puloverje, veste, lemlerke
po najnovejših vzorcih in konkurenčnih
cenah nudi na drobno in debelo

tovarna pletenin **MICA KRIZANIČ**, Celje,

24 Polule 4. 35
Prevzema tudi podpietanje nogavic

Ferd. Pelle-ja vdova

Celje, Kralja Petra cesta 13

Ustanovljeno 1893.

Telefon 62.

Mednarodna spedicija — carinsko posredovanje v
Ljubljani in Mariboru — carinske in železniške rekla-
macije — vskladiščenja — prevozi.

Selitve

s pohištvenimi vozi za isto ceno kakor z navadnimi.

Vsakovrstni prevozi ceneje kakor povsod.
Postrežba točna, strokovna in solidna.
Pojasnila brezplačno.

52—10

Za jesensko in zimsko sezono

priporočam svojo veliko zalogo vseh vrst

kožuhovin.

V zalogi **kožuhovinski plašči** od Din 3.800.— (lastni izdelki).

MARTIN OREHOVC, krznarski mojster,
15-8s CELJE, GOSPOSKA ULICA 14.

Novosti

za damske plašče, kostume, obleke itd.
ter največjo izbiro volnenih damskih nogavic
nudi po najnižjih cenah
manufakturna in modna trgovina
Miloš Pšeničnik,
Celje

Gramofoni in plošče

iz tovarne Edison Bell-Penkala Ltd. kakor tudi
plošče „His Master's Voice“ in „Columbia“
katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo
proti gotovini in po zelo ugodnih obrokih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem,
pisalnimi in risalnimi predmeti.

Delaj, nabiraj in
hrani, varčevati
se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri
stavbeni in kreditni zadrugi z omej. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti,
da stradal ne boš
v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne
vloge po **6 1/2 %**

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.
Jamstvo za vloge uad 2.000.000 Din.

Marljivost, treznost
in varčnost so pred-
pogoj npravnosti!

Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Iz malega raste
veliko!

Pisarna v Celju Prešernova ulica 6.